

Næringspolitisk handlingsplan 2024-2027

Grønn vekst i Arendal

Innen 2030 skal verden ha nådd de globale bærekraftsmålene. FN fremhever at vi nå er inne i «handlingens tiår» for å iverksette de tiltakene som trengs for å nå målene. Arendal skal være en offensiv kommune som fokuserer på både sosial, økonomisk og miljømessig bærekraft, slik det er beskrevet i kommunens overordnede plan – kommuneplanens samfunnsdel.

Arendal står overfor en spennende tid. Vi planlegger for en betydelig vekst i antall innbyggere og 4.500 nye arbeidsplasser i Arendalsregionen innen utgangen av 2027. Dette gir Arendal mulighet til å være en foregangskommune for et bærekraftig næringsliv og det grønne skiftet.

Sammen med organisasjoner og offentlige aktører, bidrar næringslivet til å skape et bærekraftig lokalsamfunn. Næringspolitisk handlingsplan viser retning for hvordan Arendal vil jobbe, sammen med næringslivet og fagbevegelsen, for å støtte det grønne skiftet gjennom omstilling i eksisterende næringsliv og tilrettelegging for ny grønn industri. Tilgang til arbeidskraft er avgjørende for å lykkes. Vi er avhengig av at vi inkluderer flere som i dag står utenfor arbeidslivet, samtidig som vi utvikler, tiltrekker og beholder kompetent arbeidskraft i regionen.

Hovedprinsipper for næringspolitisk handlingsplan

1. Arendal kommune vil opprettholde sin posisjon som en betydelig offentlig aktør for næringsutvikling på Agder og et attraktivt lokaliseringssted for ulike typer bedrifter, organisasjoner, akademia og offentlige virksomheter.
2. Arendal kommune vil tenke regionalt i sitt næringsarbeid og samarbeide med andre kommuner, regionale og statlige myndigheter, forskningsmiljøer, akademia, klyngene på Agder, Arendal næringsforening, bransjeorganisasjoner, bedrifter, fagbevegelsen, frivillige organisasjoner og resten av det offentlige virkemiddelapparatet.
3. Arendal kommune vil bidra til at vedtatte regionale planer og strategier for Agder blir realisert.
4. Arendal kommune skal være en tydelig regional utviklingsmotor i det grønne skiftet, jobbe bevisst med å bygge en vekstkultur og skape flere nye grønne arbeidsplasser, basert på regjeringens vedtatte strategier for grønn industri.
5. Arendal kommune vil bygge videre på samskaping med næringsliv, organisasjoner og andre offentlige aktører.
6. Arendal kommune skal utnytte den forventede veksten til å øke deltakelsen i arbeidslivet, og dermed få ned antallet personer som står utenfor ordinært arbeidsliv. Mesteparten av veksten skal skje i privat sektor.

Overordnet målbilde

Arendal skal være en forutsigbar partner for næringslivet og legge til rette for vekst og utvikling i eksisterende og nye bedrifter.

1. Det etableres 4500 nye arbeidsplasser i Arendalsregionen – de fleste skapes i bedrifter som bidrar til å løse klima- og miljøutfordringer.
2. Arbeidsgivere, både fra privat og offentlig sektor, inkluderer i større grad personer som står utenfor arbeidslivet.
3. Det er godt samsvar mellom behov i næringslivet og kvalifiseringstilbud i regionen. Næringslivet har god tilgang på riktig kompetanse.
4. Arendal kommune samskaper med nærings- og kulturliv, frivilligheten, akademia, organisasjoner og andre offentlige aktører.
5. Næringsutviklingen i Arendal skal skje på en måte som tar hensyn til natur, miljø og beboere i kommunen slik at gode levevilkår og bomiljø opprettholdes og styrkes. Støyplager skal ha et spesielt fokus.

Fokusområder

**Grønn
næringsutvikling**

**Samskaping og
møteplasser**

**Infrastruktur, mobilitet
og boligutvikling**

Vertskapsrollen

Grønn næringsutvikling

Arendal kommunes hovedfokus innenfor grønn næringsutvikling er omstilling og vekst i eksisterende næringsliv, samt tilrettelegging for aktører innen batteriverdikjeden. Arendal vil ta posisjonen som sentrum for batteriverdikjeden i Norge.

Dette fokusområdet inkluderer målsettinger for realiseringen av Morrow Batteries battericellefabrikk og utvikling av Eyde Material Park. Videre legges det vekt på reiselivsstrategi, kulturelle- og kreative næringer, blå vekst gjennom bærekraftig marin

ressursutnyttelse, samt satsing på attraktivt og bærekraftig landbruk. Tiltak omfatter tilrettelegging, samarbeid, kompetanseutvikling og partnerskap for å styrke Arendal og regionens posisjon innen det grønne skiftet.

Tilrettelegging for batterifabrikk og batteriverdikjeden

Arendal og regionen rundt står foran et nytt grønt industrieventyr. Mulighetene er større enn noen gang og kommer som et resultat av Morrow Batteries etablering i Arendal og Grimstad. Arendal ligger strategisk plassert, midt i The Battery Coast.

Mål

- Morrow Batteries har åpnet sin første battericelle fabrikk i 2024 og realiserer utbygging i henhold til selskapets fremdriftsplan
- Bedrifter i batteriverdikjeden har tilstrekkelig tilgang på riktig kompetanse i regionen
- Arendal er sentrum for batteriverdikjeden i Norge og The Battery Coast er etablert som merkevare for utvikling av den norske batteriverdikjeden

Tiltak

- Opparbeidelse av alle 3 parseller av Morrow Batteries tomteareal i regi av Eyde Energipark Holding AS
- Flytte Agder Renovasjon til Longum Nord i henhold til bystyrets vedtak

- Inngå samarbeidsavtale om forebygging av sosial dumping og arbeidslivskriminalitet med politiet, Fair Play Agder, LO, NHO og andre relevante partnere
- Samarbeide med Agder fylkeskommune, Eyde-klyngen, NAV Agder, utdanningsinstitusjoner og forskningsmiljøer om utdanningsprogrammer med spesielt fokus på prosessindustri og batteriteknologi
- Utvikle Vitensenteret Sørlandet til Norges fremste formidlingsarena for barn og unge innen teknologi for hele batteriverdikjeden
- Formalisere samarbeid med nordiske og europeiske vekstkommuner innen det grønne skiftet
- Bygge merkevaren The Battery Coast nasjonalt og internasjonalt gjennom samarbeid med private og offentlige aktører fra Flekkefjord til Grenland

Eyde Material Park

– industriell symbiose

Eyde Material Park skal legge til rette for en bærekraftig batteriverdijede og industriell symbiose. Industriell symbiose er en strategi for å oppnå sirkulær økonomi ved at virksomheter innenfor et geografisk avgrenset område samarbeider om bruk av ressurser.

Mål

- Eyde Material Park er etablert som en grønn industripark med industriell symbiose som prinsipp
- Minimum 5 internasjonale aktører innen batteriverdijeden er etablert i Eyde Material Park
- Aktører i Eyde Material Park, Morrow Batteries og Arendal Havn har tilgang på minimum 800MW strøm

Tiltak

- Reguleringsplaner for tomtene i Eyde Material Park ferdigstilles i løpet av 2024, og arealene tilrettelegges for ny industri og virksomheter
- Tilrettelegge for at Agder Renovasjon kan bli et kompetansesenter for bærekraftig ressursbruk
- Samarbeide med utbyggerne i næringsparken og Invest in Agder om en koordinert utvikling i tråd med masterplan for området
- Aktivt søke etter bedrifter som kan utnytte rest-energien fra batterifabrikken
- Samarbeide med Glitre Nett om fremføring av økt strømkapasitet til de enkelte næringsområder og Arendal havn
- Samarbeide med Eyde-klyngen og regionen om det nasjonale prosjektet CIRC (Collaborative Industry Resource Catalyst) og det fylkesovergripende samarbeidet innen sirkulærøkonomi («missions»)

Reiselivsnæringen

Arendal skal være en attraktiv by med opplevelser for både innbyggere og besøkende hele året. Det er vanskelig for én enkelt aktør å skape nye opplevelser hver dag. Derfor trenger vi samarbeid og koordinering.

Mål

- Økt verdiskapning i henhold til Arendals reiselivsstrategi «Arendal hele året»
- Arendal har oppnådd og opprettholder «Merket for bærekraftig reisemål»
- Arendal benytter potensialet som nasjonalparkkommune

Tiltak

- Samarbeide med næringslivet om by- og stedsutvikling som eksempelvis badeland på Vindholmen
- Legge til rette for at det opprettes et nytt sentrumshotell
- Markedsføre Arendal som reiselivs-

destinasjon i samarbeid med Visit Sørlandet

- Felles satsing med næringen for å utvikle aktiviteter, natur- og kulturopplevelser og selge Arendal som arrangementsby
- Følge opp kommuneavtalen mellom Arendal kommune og Agder fylkeskommune og punktet om arrangementer og møtearenaer – og utvikling av Arendal som helårsdestinasjon
- Etablere en ressursgruppe, på tvers av privat-, offentlig- og frivillig sektor, som pådriver for utviklingen av Arendal som bærekraftig reisemål (destinasjonsledelse)
- Benytte statusen Raet nasjonalpark gir i profilering og markedsføring

Kulturelle- og kreative næringer

Kulturelle og kreative næringer med kunst, håndverk og lokalmat gir bolyst, skaperlyst og opplevelseslyst.

Mål

- Flere arbeidsplasser innen kunst, kulturelle og kreative næringer er etablert
- Munken er et kraftsenter og bindeledd for mange små aktører som skaper grunnlag for vekst og utvikling
- Kompetansen og potensialet som ligger i Arendals kulturinstitusjoner er utnyttet i utviklingen av kulturtilbudet

Tiltak

- Skape felles møteplasser for kulturbaserte og kreative næringer – arenaer for nettverksbygging, faglig påfyll og felles langsiktig satsing
- Delta i samskapingsprosjekter med aktører som koordinerer og samler næringene; Munken, Impact Hub Agder og Torbjørnsbu Gård/Agder Kulturakademi
- Videreutvikle og promotere attraktive kunst- og kulturtilbud i samarbeid med blant annet Arendal Kulturhus, Kulturkameret, Kuben og Bomuldsfabriken
- Utrede Arendals muligheter for å bli Norges første destinasjon i Economusee / Håndlaget
- Delta aktivt i prosjektet Matregion Agder
- Utarbeide temaplan for kultur som omfatter alle deler av kulturlivet

Blå vekst

Mange av framtidens løsninger for tilgang til mat og fornybar energi ligger i havet og i en bærekraftig forvaltning av våre naturressurser.

Mål

- Økt verdiskaping og flere arbeidsplasser gjennom en bærekraftig blå næring
- Kompetansen i offshorebedriftene benyttes i nye maritime satsinger
- Vitensenteret Sørlandet i Arendal er et nasjonalt senter for marin formidling

Tiltak

- Støtte aktivt opp om regionens satsing på havvind og hydrogen
- Videreutvikle Blå kompetansehub i Arendal i samarbeid med Innakva klynge, Vitensenteret Sørlandet og øvrige kompetansemiljøer i regionen
- Utrede og sikre bedre kunnskapsgrunnlag rundt behov og muligheter for næringsarealer i sjø gjennom kommende planprosesser
- Legge til rette for kommersiell utnyttelse og lokal promotering av svartelistede arter, eksempelvis stillehavsøsters
- Fortsette som deltaker i Partnerskapet Blå vekst Agder
- Arbeide for utbygging av Havforskningsinstituttets avdeling i Flødevigen, i samarbeid med UiA og Agder fylkeskommune
- Etablere og videreutvikle visningsenteret for akvakultur «Havet som ressurs» og besøkssenteret Raet nasjonalpark

Landbruk

Fremtidens landbruk (jord- og skogbruk) skal være bærekraftig.

Mål

- Landbruket i Arendal er attraktivt, lønnsomt og bærekraftig
- Forvaltning av skog og utmarksressurser i Arendal er lønnsomt og bærekraftig
- Landbruket i Arendal har verdiskapning over landsgjennomsnittet. Dette har blant annet ført til økt selvforsyningsgrad i kommunen

Tiltak

- Vektlegge landbruksinteresser i all arealplanlegging
- Kompetanseheving om nye driftsmetoder og implementering av ny landbruksteknologi
- Strategi for jordvern, ivaretagelse av landbruksjord og høyproduktiv skog – utarbeide plan for massehåndtering ved alle større utbyggingsprosjekter
- Bidra til aktiv forvaltning av skogbrukseiendommene i Arendal kommune og bidra til frivillig skogvern der skogeierne selv ønsker det; spesielt rundt de bynære- og befolkningstette områdene i kommunen.
- Følge opp landbruksplanen til kommunen og Landbruksstrategien for Agder, inklusive avsetning av midler til investeringsformål i landbruket
- Legge vekt på både å utvikle det tradisjonelle landbruket og oppmuntre til nye næringer som utnytter potensialet til landbrukseiendommene på en bærekraftig måte; både økonomisk og miljømessig.

Samskaping og møteplasser

Næringsutvikling i Arendal er en integrert del av kommunens arbeid for å skape et attraktivt lokalsamfunn og nye arbeidsplasser. Samskaping er vårt varemerke. Vi vektlegger næringslivsdialogen og legger til rette for gjensidig forståelse og felles initiativer mellom lokalt næringsliv, organisasjoner, akademia og offentlige aktører.

Sammen skaper vi fremtiden.

Vekstkultur

Det er viktig at bedriftene opplever å være verdsatt som verdiskaper i Arendal kommune.

Mål

- I Arendal framsnakkes verdien av privat næringsliv og flere private arbeidsplasser – det legges stor vekt på næringslivets utviklingsbehov i kommunale vedtak og strategier
- Arendal kommune ser at frivilligheten er en viktig del av Arendal, og kommunen bestreber tett dialog og samhandling i alle deler av kommunens rike frivillighets- og organisasjonsliv
- Arendal kommune tenker regionalt, nasjonalt og globalt i nærings- og samfunnsutvikling
- Arendal kommune har en "JA"- innstilling til næringsutvikling, hvor alle henvendelser blir sett på med positive øyne

Tiltak

- Synliggjøre og heie på bedrifter som klarer å ta steget fra småbedrift til å bli større og mer robuste virksomheter – inspirere flere til å tørre og ville utvikle virksomheten
- Tilrettelegge for mer samarbeid mellom bedriftene i regionen – gjøre lokale bedrifter til strategiske samarbeidspartnere i et regionalt, nasjonalt og globalt marked
- Årlig politisk temamøte om næringsutvikling, hvor man deler gode eksempler, drøfter hvordan Arendal fremstår og får input om globale trender
- Igangsette minst ett nytt samarbeidsprosjekt med næringslivet hvert år
- Aktivt bruke det reetablerte Agder Europa-kontor for å sikre relevant informasjon og søke finansiering til mulige EU-prosjekter

Dialog med næringslivet

Arendal kommune skal være en forutsigbar partner for næringslivet.

Mål

- Næringslivet opplever Arendal kommune som en forutsigbar tilrettelegger for å skape arbeidsplasser

Tiltak

- Dialogforum for topplederene i de største bedriftene minst to ganger per år
- Årlige bransjemøter med faglig innhold
- Faste møter med Arendal Næringsforening, Næringsalliansen i Agder og næringsklyngene i regionen
- Bedriftsbesøk og deltagelse ved større arrangementer hos bedriftene
- Innhente kunnskap og innsikt fra lokalt næringsliv/Arendal Næringsforening når kommunen gir uttalelser i større regionale planer
- Være positive til å støtte konkrete utviklingsprosjekter og satsinger i eksisterende bedrifter
- Benytte TEDxArendal som møteplass og nettverksarena mellom næringsliv og kommune

Kunstig intelligens

Kunstig intelligens (KI) gir nye verktøy til økt verdiskaping og konkurransefortrinn i næringslivet.

Mål

- Flere bedrifter i Arendal tar i bruk KI innenfor sine områder
- Arendal kommune utnytter KI i utviklingen av fremtidens kommunale tjenester

Tiltak

- Tilrettelegge for samskapings - og kompetansearenaer for erfaringsdeling og kobling av aktører på tvers av næringer
- Samarbeide tett med etablerte klynger og nettverk for å styrke det innovative økosystemet med særlig fokus på kunstig intelligens
- Bidra til etablering av system for veiledning av virksomheter som trenger informasjon om etiske problemstillinger knyttet til KI
- Løfte frem og støtte start-ups og scale-ups som tilbyr KI-verktøy, eller nye forretningsmodeller og tjenester ved bruk av KI
- Aktivt bruke KI i utvikling og optimalisering av kommunale tjenester

Jobbinkludering

Arendal og regionen har mange år bak seg med utfordringer knyttet til levekår generelt og et stort antall mennesker utenfor arbeidslivet. Arendal står nå foran en tid med store muligheter. Gjennom det strategiske prosjektet «Jobb til flere» vil vi styrke samarbeidet mellom relevante aktører og sette fokus på mulighetsrommet som ligger foran oss.

Mål

- Arendal har økt deltakelse i arbeidslivet
- Flere elever fullfører videregående opplæring
- Arendal er fremdeles en foregangs kommune for inntak av lærlinger i privat og offentlig sektor
- Næringslivet finner riktig kompetanse til ledige stillinger

Tiltak

- Igangsette det strategiske prosjektet "Jobb til flere"
- Identifisere problem, løsning og mulighetsrom for både arbeidsgiver og arbeids-

taker i samarbeid med relevante aktører fra privat- og offentlig sektor, samt organisasjonsliv

- Oppmuntre arbeidsgivere til å benytte mulighetsrommet i eksisterende virkemidler
- Bidra til at skoler og utdanningsinstitusjoner forbereder studentene på dagens, og morgendagens behov og arbeidsliv
- De kommunale enhetene skal i den årlige budsjettprosessen vurdere muligheten for å ta inn nye lærlinger
- Utvikle tiltak som hjelper jobbsøkere fra frivillighet til fast arbeid
- Innhente kunnskap og mobilisere lokalt engasjement gjennom Fremtidens kommuner

Arrangementsbyen Arendal

Arendalsuka viser at Arendal kan ta nasjonale posisjoner, som betyr mye for byens omdømme. Arrangementer er en viktig drivkraft for å utvikle Arendal til en attraktiv helårsdestinasjon – for både besøkende og innbyggere. Arendal har et stort potensial til å styrke sin posisjon innen store og små arrangementer.

Mål

- Kompetansen og markeds-
potensialet som ligger i blant annet
Arendalsuka, Canal Street, TEDx-
Arendal og Fremtidens kommuner er
utnyttet i utviklingen av Arendal som
arrangementsby
- Arendal tiltrekker seg nye arrange-
menter og konferanser gjennom hele
året

Tiltak

- Bruke kommunens egne arrangementer til å teste
nye konsepter og byrom for å skape mulighetsrom
for andre arrangementer
- Felles satsing med næringen for å utvikle
arrangementskonsepter og selge hele Arendal
som arrangementsby
- Utfordre næringslivet til å arrangere flere store og
små konferanser i Arendal
- Lokaler til møter med og om mennesker med
funksjonsnedsettelse, skal være universelt
utformet
- Arendalsuka opprettholdes som Norges viktigste
politiske møteplass
- TEDxArendal opprettholdes som et av verdens
beste TEDx arrangementer
- Fremtidens kommuner opprettholdes som Norges
viktigste nasjonale møteplass for innovasjon i
offentlig sektor

Mobilitet, infrastruktur og bolig

Arendal skal være attraktivt for både innbyggere og bedrifter. Konkurranseseffektive og bærekraftige transport- og logistikk løsninger er avgjørende for utvikling av regionens næringsliv og spiller samtidig en avgjørende rolle for å nå klimamålene i 2030.

Dette fokusområdet inkluderer målsettinger om økt bærekraft ved å styrke kollektiv- og sykkeltransport, redusere veitrafikk, samt optimalisere havnefunksjoner og logistikk løsninger. Videre vektlegges tilgang på fornybar kraft, balansert boligutvikling, effektiv

arealbruk og tilgjengelige næringsarealer.

Tiltakene spenner fra samarbeid med offentlige instanser og private aktører til konkrete infrastrukturprosjekter og bærekraftige energiløsninger.

Mobilitet

Satsing på grønn mobilitet gir bedre kollektivtilbud og reduserer utslipp fra persontransport.

Mål

- Mobilitetstilbudet i Arendal og regionen tilfredsstillende bedriftenes, innbyggers og besøkendes behov
- Mer persontransport på ferger, også til friluftsområdene i kommunen

Tiltak

- Arbeide for løsninger i by- og arealutvikling som reduserer transportbehov og videreutvikle infrastruktur som sykkel- og gangårer
- Samarbeide med Østre Agder kommune, fylkeskommunen og AKT om et best mulig kollektivtilbud i henhold til frekvens, komfort, pris og tilgjengelighet, inklusive gode regionale pendlertilbud
- Omlegge til utslippsfrie lokalferger, anlegge nye tilpassede anløpssteder, samt påvirke fylkeskommunen til å definere lokalferger i Arendals havneområde som offentlig kollektivtrafikk
- Etablere lademuligheter for el-fritidsbåter innen 2030
- Arbeide både administrativt og politisk for å påvirke rammebetingelsene for tilskudsordningen «bypakke»

Veier

Et velfungerende veinett og gode logistikk-løsninger er avgjørende for etablering av ny industri, nye arbeidsplasser og videreutvikling av eksisterende næringsliv. God logistikk er et viktig konkurransefortrinn.

Mål

- Ny fylkesvei fra E18 til Arendal Havn er ferdigstilt
- Eyde Material Park og Arendal Havn er definert som testarena og modell for fremtidens transportløsninger i Norge
- Trasévalg for utbygging av E18 mellom Arendal-Grimstad er besluttet

Tiltak

- Agder fylkeskommune ferdigstiller første del av ny fylkesvei fra Arendal Havn til E18 i 2024 (Neskilen – Eydehavn)
- Samarbeide med fylkeskommunen, andre kommuner og staten om fullfinansiering og bygging av siste del av ny fylkesvei fra Arendal Havn til E18 (Neskilen – Morrow) – med mål om ferdigstilling i 2026/2027
- Utvikle «Arendalsmodellen» i samarbeid med fylkeskommunen, Statens vegvesen, ITS Norge m.fl. – en modell for utvikling av systemer og metodeverktøy for digital trafikkstyring og transportprioritering på ny fylkesvei mellom E18 og Arendal Havn
- Pådriver i arbeidet med valg av trasé for E18 mellom Arendal og Grimstad

Havn

Arendal Havn sikrer næringslivet en grønn transportkorridor fra Agder til Europa. Sjøtransport kan redusere utslipp for frakt med opptil 80 prosent. Det er avgjørende at havnen har nødvendig kapasitet og kan møte fremtidens behov.

Mål

- Arendal Havn er et miljøvennlig og effektivt logistikk-knutepunkt for næringslivet i regionen
- Det er etablert mer havneareal og flere kaier for dagens og fremtidens økte godsmengde og varierende godstyper
- Næringslivet i regionen har et konkurransefortrinn gjennom miljøvennlig sjøtransport, lager og lastehåndtering

Tiltak

- Markedsføre Arendal Havn og etablering i regionen
- Utrede havnesamarbeid på Sørlandet og evt. Telemark, og optimal organisering i en større region
- Ferdigstille reguleringsplanen for Arendal Havn
- Etablere fylling av fossilfritt fuel (inklusive landstrøm, hydrogen, ammoniakk fabrikk) i tråd med EUs «fit for 55»
- Redusere og optimalisere landtransport gjennom etablering av dry port og logistikkhub nært Eyde Material Park
- Tilby landstrøm til alle skip på Eydehavn og for cruiseskip i sentrum
- Tilrettelegge for fangstmottak av kortreist sjømat og et levende kystsamfunn

Flyplass

Nærhet til flyplass forsterker næringslivets konkurransekraft.

Mål

- Kjevik er forsterket som regionens hovedflyplass
- Gullknapp er ferdigstilt for næringslivets behov

Tiltak

- Jobbe aktivt for at rutetilbudet på Kjevik skal dekke næringslivets reisebehov, samt øvrige innbygges og besøkendes behov
- Jobbe aktivt inn mot fylkeskommunen for å sikre flere bussavganger mellom Arendal og Kjevik flyplass
- Påvirke fylkeskommunen til å tilrettelegge for offentlig transport for flyskoleelever til Gullknapp
- Støtte OSM Aviation Academy sitt behov for utvikling av Gullknapp, deriblant vilkår knyttet til åpningstider, antall flybevegelser og bemanning av flytårn i samarbeid med Froland kommune og andre offentlige aktører

Fornybar kraft

Tilgang på tilstrekkelig og sikker fornybar kraft er en forutsetning for all (kraftforedlende) industri.

Mål

- Arendal har ett av landets kraftigste regionalnettlinjer som gir næringslivet tilstrekkelig tilgang på kraft
- Eyde Material Park og Eyde Energipark har tilgang til 800 MW
- Arendal har økt arealet dekket av solcellepanel på næringsbygg

Tiltak

- Glitre Nett bygger og ferdigstiller nye kraftlinjer (132 kV) fra Arendal transformatorstasjon (Bøylestad) til Eyde Material Park og ny transformatorstasjon på Longum Nord som er klare til bruk i 2027
- Glitre Nett bygger og ferdigstiller nye kraftlinjer fra Longum Nord til Helle og Arendal Havn, klare til bruk i 2028
- Kartlegge potensial og tiltak for økt lokal energiproduksjon fra landbruket, eksempelvis biogass fra husdyrgjødsel og solceller på tak på driftsbygninger
- Kartlegge potensial og tiltak for modulær kjernekraft som støttekilde til fornybar energi

Fiber- og mobildekning

God fiber- og mobildekning er avgjørende for å drive næringsvirksomhet. Utbygging bør sees i sammenheng med utbygging av strømmettet.

Mål

- Det er god fiber- og mobildekning i hele kommunen

Tiltak

- Sørge for en pålitelig og rask bredbåndsinfrastruktur i hele kommunen, inkludert i mindre tettbygde områder
- Tilrettelegge for god fiberdekning i områder med fritidsboliger
- Støtte opp om bredbåndsprosjekter i distriktene

Bolig

Med økt befolkningsvekst kommer også et stort behov for flere boliger. Gode boforhold er en forutsetning for trivsel og bostedsattraktivitet – som igjen tiltrekker og beholder kompetent arbeidskraft. Tilstrekkelig antall boliger er en kritisk suksessfaktor for økt befolkningsvekst.

Mål

- Arendal og Arendalsregionen har et balansert tilbud av hus og leiligheter, selveier- og utleieboliger, til overkommelige priser, som svarer på etterspørselen og behovene i markedet

Tiltak

- Igangsette det strategiske prosjektet «Boligbehov i Arendal»
- Tilrettelegge-, initiere- og utvikle prosjekter for å bygge et bredt spekter av boliger lokalt og regionalt; spesielt flere utleieleiligheter i Arendal i samarbeid med Arendal Eiendom KF, Arendal Næringssselskap AS, Husbanken, private aktører, Østre Agder kommunene og øvrige offentlige og private aktører i Agder
- Følge opp arealstrategien om å bygge flere boliger i sentrum og på knutepunkt som eksempelvis Krøgenes

Næringsarealer og -lokaler

Ferdig regulerte næringsarealer og attraktive næringslokaler er blant de største konkurransefortrinnene en kommune kan ha.

Mål

- Arendal har en arealreserve i form av tilstrekkelige regulerte næringsarealer - som også vurderes opp mot tilgjengelig næringsareal i regionen
- Det er tilstrekkelig tilgang på attraktive næringslokaler i sentrum/langs kollektivaksene i privat og/eller kommunal regi
- Arendal tilbyr ulike typer kontorfellesskap i privat- eller offentlig regi, tilpasset ulike behov

Tiltak

- Regulere-, ferdigstille-, markedsføre- og selge næringsarealer i Eyde Material Park og Agderparken Nord, i samarbeid med de private utbyggere
- Fortette/transformere eksisterende næringsareal for å optimalisere arealeffektivitet og ivareta av naturhensyn
- Legge til rette for optimal lokalisering av virksomheter for å redusere transportbehov
- Ha oversikt over ledige næringsarealer og -lokaler i Arendal og regionen (blant annet gjennom næringsarealbanken for Agder), og formidle kontakt mellom bedrifter og grunneiere/utleiere
- Bidra til utvikling av økonomisk selvgående coworking spaces
- Videreføre vekstmiljøet 4. etasje i Kunnskapshavna med kommunen som pådriver

Vertskapsrollen

Arendal ble i 2021 kåret til Norges beste vertskapskommune, en anerkjennelse som inspirerer og forplikter. Kommuner som legger godt til rette for næringsutvikling bidrar til at bedriftene får viktige konkurransefortrinn. For å lykkes er det viktig å være tett på næringslivet, tilpasse seg raskt og sørge for kort vei mellom idé og handling.

Arendal kommune skal fortsette å styrke sin rolle som vert og tilrettelegger for næringslivet og arbeidstakere. Kommunen skal være godt vertskap for eksisterende næringsliv og jobbe proaktivt overfor nye virksomheter som ønsker å etablere seg i Arendal.

Entreprenørskap

Gründere skaper arbeidsplasser som danner grunnlag for nye næringer og innovasjon.

Mål

- Arendal kommune mobiliserer og stimulerer til gründerskap og skalering av disse virksomhetene
- Unge i Arendal motiveres til å tenke gründerskap

Tiltak

- Tilby gründerveiledning gjennom etablertjenesten DRIV Agder i Arendal
- Støtte opp om etablering av investormiljø (tidligfase investeringer) som igjen kan utløste ytterlig offentlig / privat finansiering
- Bidra til at bedrifter i Arendal tas inn i programmene til Innoventus Sør
- Arendal kommune er aktiv medlem i Ungt Entreprenørskap

Små og mellomstore bedrifter

Små og mellomstore bedrifter (SMB) er sentrale vekstmotorer og viktige kilder til omstilling og nyskaping i næringslivet. I Arendalsregionen utgjør SMB 99 prosent av bedriftene – og det er stort potensiale for vekst i antall arbeidsplasser.

Mål

- Det er etablert 500 nye arbeidsplasser i SMB
- Arendal kommune tilbyr et kompetent veiledningsmiljø som bistår SMB i kontakt med virkemiddelapparatet
- SMB bruker mulighetene i det grønne skiftet til å skalere opp sin virksomhet
- Gjennomføre årlige møter med Innovasjon Norge og næringslivet i Arendal, med fokus på SMB
- Praktisere innovative og grønne innkjøp i kommunen og åpne for nyetablerte bedrifter som leverandører
- Bruke kunnskap og innsikt fra NHO Agders skaleringsinitiativ for å inspirere lokalt næringsliv til å skalere opp og levere produkter og tjenester til nye (grønne) markeder og virksomheter

Tiltak

- Igangsette SMB-forum som et årlig initiativ i samarbeid med Arendal næringsforening eller andre samarbeidspartnere
- Tilrettelegge for at bedrifter lykkes i å ta i bruk og utvikle ny teknologi, gjennom synliggjøring og kobling av kompetansemiljøer innen IT og digitalisering i Agder

Store bedrifter

Store bedrifter er utviklingsmotorer og forbilder for lokalt næringsliv. Det er et stort potensial for nye arbeidsplasser i eksisterende- og etablering av nye store (nasjonale og internasjonale) bedrifter i Arendalsregionen.

Mål

- Det er etablert 3500 nye arbeidsplasser i store bedrifter
- Arendal er attraktiv som lokasjon for nasjonale og internasjonale selskaper

Tiltak

- Årlige individuelle møter med de største bedriftene og næringsklyngene
- Direkte kontakt med bedriftenes internasjonale eiere
- Styrke regionprofilering og samarbeid mellom bedriftene i regionen
- Samarbeide med Invest in Agder og næringsklyngene for å tiltrekke internasjonale investeringer og virksomheter til Arendal og regionen

Kompetanse og arbeidskraft

Arendal og regionen opplever et økende behov for arbeidskraft – fra fagarbeidere til master- og doktorgradsnivå. Vi må samarbeide på tvers for å sikre tilgang til tilstrekkelig og riktig kompetanse.

Mål

- Næringslivet har god tilgang på riktig kompetanse
- Det er økt kompetansetilflytting til Arendal – særlig blant førstegangsetablerere

Tiltak

- Delta i felles promotering av Arendal og Agders attraktive og unike bo- og arbeidsmarked i samarbeid med nærings- og kulturlivet og andre aktører i regionen
- Oppfordre næringslivet til å synliggjøre karrieremuligheter og utlyse stillinger offentlig
- Løfte frem historier og ambassadører for å vise bredde og mangfold i lokalt næringsliv,

blant annet i samarbeid med ANF Ung og Welcome Hub Agder

- Delta på studentarrangementer og karrieredager for studenter sammen med lokalt næringsliv
- Ta imot minst 2 nye trainees hvert år i Arendal kommune og oppfordre lokalt næringsliv til økt satsing på trainees gjennom Trainee Sør
- Tilrettelegge for videre utvikling av utdanningstilbudet hos OSM Aviation Academy og tiltrekke nye utdanningstilbud på høgskole/universitetsnivå til Arendal
- Videreføre samarbeidsavtale med UiA for å styrke rekruttering av kompetanse og øke tilgang på relevant og oppdatert kunnskap og kompetanse

Internasjonale Arendal

Arendal er vertskap for en rekke internasjonale mennesker og vil fremover se et enda mer internasjonalt arbeidsliv.

Mål

- Arendals vertskapsrolle overfor internasjonale arbeidstakere og innflyttere er styrket

Tiltak

- Samarbeide med, støtte opp om og bidra økonomisk til Relocation Agder og Welcome Hub Agder
- Tilrettelegge for videre utvikling av Arendal International School, samt understøtte engelskspråklig tilbud i videregående skole
- Støtte initiativ for å få flere internasjonale innflyttere inkludert i arbeidslivet, blant annet gjennom «Talent Hub-programmet»
- Motivere bedrifter til å bli bedre forberedt på å ansette internasjonale medarbeidere
- Videreutvikle TEDxArendal som en engasjerende nettverksarena for internasjonale innbyggere
- Oppfordre organisasjoner, lag og foreninger til å utvikle flere internasjonale møteplasser og engelskspråklige arrangementer
- Tilgjengeliggjøre utvalgt informasjon om kommunens tjenester og tilbud på engelsk og andre aktuelle språk
- Tilby norskkurs gjennom Arendal voksenopplæring tilpasset næringslivets behov

Statlige arbeidsplasser

Statlige arbeidsplasser bidrar til et attraktivt og variert arbeidsmarked, samt tiltrekker og beholder kompetent arbeidskraft i Arendal.

Mål

- Flere statlige arbeidsplasser er lokalisert i Arendal

Tiltak

- Faste møter hvert år med statlige etater som er lokalisert i Arendal for å understøtte nye prosjekter
- Delta i felles regionalt prosjekt om å tiltrekke nye statlige arbeidsplasser til Agder

Plan- og byggesaksbehandling

Næringslivet trenger forutsigbarhet og raske svar. Arendal kommune skal i all saksbehandling søke etter gode løsninger.

Mål

- Arendal har en saksbehandlingstid og kvalitet som tilfredsstillende næringslivets behov og gir næringslivet forutsigbarhet i sin planlegging basert på gjensidig respekt for kvalitet og dialog

Tiltak

- Inkludere eget avsnitt om konsekvenser for næringslivet i alle relevante reguleringsplansaker
- Gjennomføre faste drøftinger med Arendal Næringsforening og Arendal Håndverker og Industribedrifters Forening om næringslivets opplevelse av kommunens plan- og byggesaksbehandling
- Gjennomføre kurs/informasjonsmøter for tiltakshavere og rådgivere
- Prioritere næringslivssaker i plan- og byggesaksbehandling

ARENDAL KOMMUNE